

**İSTANBUL KÜÇÜKÇEKMECE
GÖL HAVZASI KAZILARI
EXCAVATIONS OF KÜÇÜKÇEKMECE LAKE BASIN
(BATHONEA)**

BU KİTAP
MARPORT KÜLTÜR HİZMETİDİR

T.C.
KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI

İSTANBUL KÜÇÜKÇEKMECE GÖL HAVZASI KAZILARI

EXCAVATIONS OF KÜÇÜKÇEKMECE LAKE BASIN
(BATHONEA)

ARKEOLOJİ VE SANAT YAYINLARI

ARKEOLOJİ VE SANAT YAYINLARI
İSTANBUL KÜÇÜKÇEKMECE
GÖL HAVZASI KAZILARI
EXCAVATIONS OF KÜÇÜKÇEKMECE LAKE BASIN
(BATHONEA)

Yayımlayan
Nezih BAŞGELEN

Editör
Şengül G. AYDINGÜN

Yardımcı Editörler
Błażej STANISLAWSKI, Şeniz ATİK, Haldun AYDINGÜN, Dürdane KAYA, Ayberk ENEZ

Fotoğraf Editörü
Haldun AYDINGÜN

İngilizce Editör
Emre KURUÇAYIRLI

Düzenleme
Erol BARLAS

ISBN: 978-605-???-???-?

Sertifika No: 10459

© 2017 Arkeoloji ve Sanat Yayınları Tur. San. Tic. Ltd. Şti.

Hayriye Cad. Cezayir Sok. No: 5/2 Beyoğlu-İstanbul

Her türlü yayın hakkı saklıdır / All rights reserved.

Yayınevinin ve yazarın yazılı izni olmaksızın elektronik mekanik,
fotokopi ve benzeri araçlarla ya da diğer kaydedici cihazlarla
kopyalanamaz, aktarılamaz ve çoğaltılamaz.

Makalelerin içeriği ile ilgili sorumluluklar yazarlara aittir.

Baskı-Cilt:

Kitabevi/Satış Mağazası

arkeopera

Yeniçarşı Cad. No: 66/A

34433, Galatasaray

Beyoğlu-İstanbul

Tel.: 0212 249 92 26

www.arkeolojisanat.com / info@arkeolojisanat.com

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZLER

“T.C. Kültür ve Turizm Bakanı **Prof. Dr. Numan KURTULMUŞ**’un Önsözü”

“Kocaeli Üniversitesi Rektörü **Prof. Dr. Saadettin HÜLAGÜ**’nün Önsözü”

“Polonya Cumhuriyeti Türkiye Büyükelçisi **Maciej LANG**’ın Önsözü”

“Marport Yönetim Kurulu Başkanı **Lucien ARKAS**’ın Önsözü”

“İstanbul’un İkinci Tarihi Yarımadası: Bathonea”
Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşar Yrd. **Ahmet Emre BİLGİLİ**

Kazıya Başlarken	XIX
R. Haldun AYDINGÜN	
Nehir-Göl-Deniz Birleşiminde Bir Kazı Yeri (İlk Beş Yıllık Çalışma)	1
An Excavation Site at the Junction of River-Lake and Sea (Works of the First Five Years).....	13
Şengül G. AYDINGÜN	
Bathonea İsmi Üzerine Veriler ve Yorumlar	85
Scientific Data and Comments About the Name of Bathonea	93
Şengül G. AYDINGÜN	
Küçükçekmece Gölü Havzasının Jeomorfolojik Özellikleri	117
T. Ahmet ERTEK – Hakan KAYA	
Küçükçekmece Lagünü’nün Çevre Manyetizması ve Paleoiklimsel Yorumu	125
Özlem MAKAROĞLU	
Geç Antik Çağ’da İstanbul’un Batısındaki Arazinin Tarihi Coğrafyası	135
Mustafa H. SAYAR	
Avcılar–Firuzköy Yarımadası 1. Derece Arkeolojik Sit Alanında Yapılan Jeofizik Araştırmalar.....	143
Ertan PEKŞEN–İsmail KAPANVURAL – Şerif BARIŞ	
Türker YAS – Hamdullah LİVAOĞLU	
Tunç Çağlarında Karadeniz-Marmara-Akdeniz Arasında Bir Aktarma Limanı: Küçükçekmece	153
Haldun AYDINGÜN	
Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea ?) Kazılarında Yapılan Jeofizik Araştırmalar	165
Ercan ERKUL – Harald STÜMPEL – Ertan PEKŞEN – Türker YAS -	
İsmail KAPANVURAL – Şerif BARIŞ	
Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea ?) Kazıları 2012-2015 Mimari Belgeleme/ Rölöve Çalışmaları.....	175
Asuman YARKIN YEŞİLİRMAK	

Küçükçekmece Gölü Sonar Tarama Çalışmaları	203
Hakan ÖNİZ	
Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea ?) Kazıları Büyük Sarnıç.....	217
Kerim ALTUĞ	
Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea ?) Kazıları Antik Çağ Su Temin Tünelleri	229
Ali Hakan EĞİLMEZ – Emre KURUÇAYIRLI – Metin ALBUKREK	
Gülşen KÜÇÜKALİ – Şengül G. AYDINGÜN	
Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea ?) Kazılarında Tespit Edilen Ahşap Bir Kapının Metal Aksanı ve Modellemesi	253
Ayberk ENEZ	
Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea ?) Kazıları Geç Antik Çağ Unguentariumları-2013	275
Dürdane KAYA	
Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea ?) Kazıları Geç Roma-Erken Bizans Dönemi Kandil Buluntuları	295
Ahmet ASLAN – Şengül G. AYDINGÜN - Ayberk ENEZ	
Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea ?) Kazılarında Ele Geçen Dipintolu LR2 ve Damgalı LR13 Amphoraları	313
Ülkü KARA	
Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea ?) Kazılarında Bulunan Amphora Tıparları	323
Dürdane KAYA – Ahmet ASLAN	
Bizans Dönemi Sırlı Seramikleri Hakkında Kısa Bir Değerlendirme	333
Gülsüm TÜRKMEN	
Ortaçağ'dan Bir Kurban Sahnesi	349
Şengül G. AYDINGÜN - Gülsüm TÜRKMEN	
Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea ?) Kazıları Geç Antik Dönem Cam Buluntuları.....	353
Şeniz ATİK – Merve ÖZKILIÇ	
Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea ?) Kazıları Osmanlı Lüleleri	379
Dürdane KAYA – Barış ÖZMEN	
Küçükçekmece Göl Havzası Kazılarında Bulunan Sikkeler ve Yerleşim Tarihine Katkıları	395
Oğuz TEKİN	
Küçükçekmece Gölü'nün Kuzeyinde Yer Alan Arkeolojik Sit Alanına İlişkin Floristik Gözlemler.....	403
Tamer ÖZCAN	
Küçükçekmece Göl Havzasında Tespit Edilen Kelebek Türleri.....	417
Bülent ŞEKER	

Küçükçekmece Göl Havzası (Bathonea ?) Kazıları Arkeozoolojik Analizleri	423
Vedat ONAR - Özlem SARITAŞ	
İstanbul'un İlk "Ören Yeri-Kent Parkı"; Bathonea ? Projesi	431
Asuman YARKIN YEŞİLİRMAK	
Bathynias - About Identification and Localisation of the Ancient River	443
Olga WEGLARZ	
Concerning The Identification Of The Site Excavated On The Küçükçekmece Lake (Turkey) - A Study Of Greek And Latin Written Sources About The Ancient Settlement Of Melantias	455
Olga WEGLARZ	
Relics of St. Mammes In Langres And The Byzantine Empire. Side Remarks From The Project Stambul/Constantinople Kucukcekmece-The Destination Port Of The Way From The Varangians To The Greeks, A Centre Of "Byzantinization" Of The Rus' Community	463
Tomasz PELECH	
Cult Centers of St Mamas in Constantine Porphyrogenitus' Works Side Remarks from the Project: <i>İstanbul/Constantinople - Küçükçekmece - The Destination Port of the Way from the Varangians to the Greeks, a Centre of "Byzantinization" of the Rus' Community</i>	469
Konrad SZYMAŃSKI	
Project: "Constantinople/Istanbul- Küçükçekmece The Destination Port of the Way from the Varangians to the Greeks, a centre of 'Byzantinization' of the Rus' Community" - Aims, Sources And Objectives Constantinople / İstanbul-Küçükçekmece Varangianlar'ın Yolu Türkiye- Polonya Ortak Projesi (Hedefler, Kaynaklar ve Amaçlar)	485
Błażej STANISŁAWSKI	
Harita ve Arşivlere Göre Küçükçekmece Gölü'nün Jeostratejik Konumu Ve Tarih Boyunca Kent Planlamasında ki Önemi (Regio – XIV ?)	505
Oğuz CEBECİ	
ÖZETLER	543
HAVA FOTOĞRAFLARI (Murat ÖZTÜRK)	557
TEŞEKKÜR	569

KÜÇÜKÇEKMECE GÖL HAVZASINDA TESPİT EDİLEN KELEBEK TÜRLERİ

Bülent ŞEKER*

Küçükçekmece Göl Havzası'nda 2013 yılında 6 adet kelebek türü tespit edilmiştir. Bu türler Anadolu Melikesi, Kaplan Kelebeği, Kırlangıçkuyruk, Dikenkelebeği, Tavus Kelebeği ve Yusufçuk olup görselleri tarafımdan çekilerek belgelenmiş ve bu makalede tanıtılmıştır.

1. Anadolu Melikesi (*Melanargia Larissa*) (Res. 1)

Seyrek ormanları ve susuz otlakları tercih etmektedir. Sadece geceleri beslenen bu tür kelebekleri yol kenarlarında, harabelerde, ılık, kuru, çimenlik ve bol çiçekli bölgelerde, orman açıklıklarında görmek mümkündür. Genellikle rüzgâr almayan çalılık ve taşlık bölgeleri seçmektedirler. Mayıs-Ağustos aylarında uçan Anadolu Melikesi kelebekleri özellikle Haziran aylarında çok yaygınlaşmaktadır. Her yıl tek nesil olarak görülmektedir.

2. Kaplan Kelebeği (*Euplagia Quadripunctaria*) (Res. 2)

Kelebekler Vadisi, adını özellikle Kaplan Kelebeği'nden almıştır. Üst kanatlar parlak, siyah zemin üzerinde kaplan postunu andıran beyaz üçer şeritli, alt kanatlar kırmızı zemin üzerinde dörder siyah beneklidir. Kondukları zaman üçgen biçiminde ve sadece üst kanatlarını sergiler. Haziran ayında görülen Kaplan Kelebeği sabah ve akşamüzeri Hayıt çiçekleri ve sarmaşıklar üzerinde yoğunlaşırlar.

3. Kırlangıçkuyruk (*Papilio Machaon*) (Res. 3)

Kuyrukları antene benzediği için avcı kuşlar, kanat ucunu baş sanarak buraya saldırır. Bu sayede kendini korumuş olur. Kekik, hayıt çiçeği gibi doğal bitkileri severler. Şubat-Eylül ayları arasında açık alanlarda görülebilmektedir. Türkiye'de Trakya, Ege, Marmara, Batı ve Doğu Akdeniz ve İç Anadolu'da sıkça rastlanmaktadır.

4. Dikenkelebeği (*Vanessa Cardui*) (Res. 4)

Her ortamda görülebilen Dikenkeleği, büyük sürüler halinde, kuzeyden güneye göç eden kelebeklerdir. Erginleri her tür süs ve yabancı bitkilere konmaktadır. Haziran ayında Hayıt çiçeklerini adeta istila etmektedirler. Kışın güneşli günlerinde de görülebilmektedir.

5. Tavus Kelebeği (*Inachis io*) (Res. 5)

Tavus kelebeğinin en dikkat çekici özelliklerinden biri kanatlarının üzerinde aniden beliren gözlerdir. Kelebeğin kanadında aniden beliren sahte gözler etrafta bir avcı kuşun olduğuna işarettir. Tehlikenin farkında olan Tavus Kelebeği, düşmanını korkutup kaçırmak için bu sahte gözlere başvurur. Ormanlık ve çalılık alanlar ile park ve bahçeleri ve yol kenarlarını tercih etmektedir.

* Doğa gözlemcisi, bulent@narofis.com

Yusufcuk (Ainosptera) (Res. 6)

Büyük birleşik gözleri, güçlü saydam kanatları, göz alıcı renkleri ve uzunca vücutlarıyla ile tanınmaktadır. Vücutları kuvvetli ve hiçbir zaman düz değildir. Hareketleri hızlı ve devamlıdır. Genelde sivrisinekler, tatarcıklar, arılar ve kelebekler gibi diğer küçük böcekler ile beslenmektedir. Bağırsak solunumu yaparlar. Göller ve durgun sularda sıkça bulunurlar.

Kaynakça

Modern Kaynak

Baytaş 2008

Baytaş, A. 2008. *Türkiye'nin Kelebekleri*, NTV Yayınları, İstanbul.

Elektronik Kaynak

(Çevrimiçi) <http://www.trakel.org/> (16.06.2016, 18:00).

KÜÇÜKÇEKMECE GÖL HAVZASINDA TESPİT EDİLEN KELEBEK TÜRLERİ

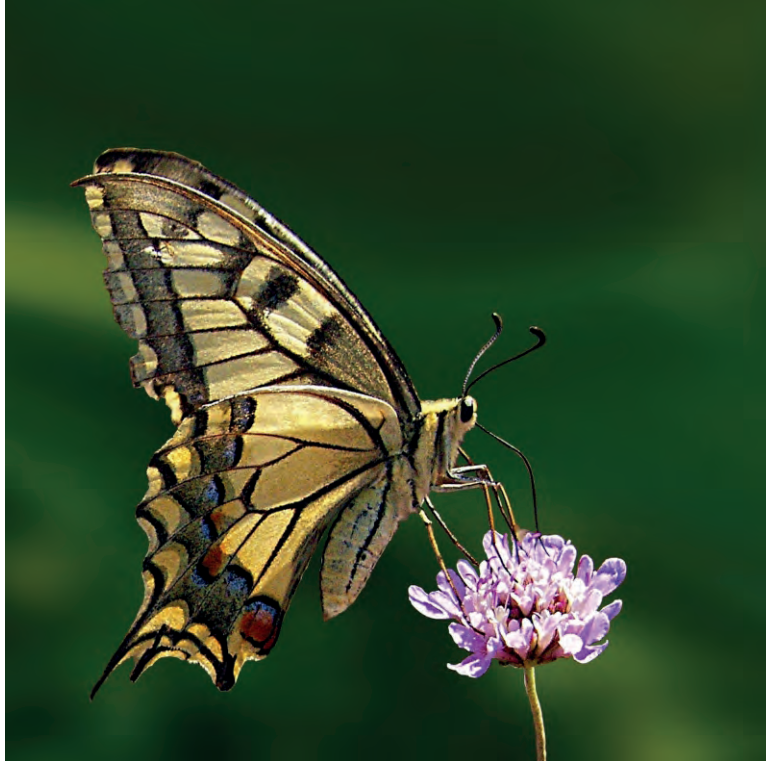

Res. 1: Anadolu Melikesi (*Melanargia Larissa*)

Res. 2: Kaplan Kelebeği (*Euplagia Quadripunctaria*)

Res. 3: Kırangıçkuyruk (Papilio Machaon)

Res. 4: Diken Kelebeği (Vanessa Cardui)

KÜÇÜKÇEKMECE GÖL HAVZASINDA TESPİT EDİLEN KELEBEK TÜRLERİ

Res. 5: Tavus Kelebeği (*Inachis io*)

Res. 6: Yusufcuk (*Ainosptera*)

Dr. Şeniz Atık, Ömer Erbil ve Prof. Dr. Ahmet Emre Bilgili.